

УДК 378.09.011.3-051:615.8:37.014.3(477)

DOI 10.31494/2412-9208-2019-1-2-241-250

FEATURES OF FUTURE PHYSICAL THERAPISTS' TRAINING TO PROFESSIONAL ACTIVITY IN THE CONDITIONS OF MEDICAL REHABILITATION SYSTEM REFORM IN UKRAINE

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ

VITALIY OSIPOV,

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor

<https://orcid.org/0000-0001-5241-0827>

shef_fizvosp@i.ua

Berdiansk State Pedagogical University
✉ 4 Schmidta St.,
Berdiansk, Zaporizhzhia region,
71100

ВІТАЛІЙ ОСІПОВ,

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент

Бердянський державний педагогічний університет
✉ вул. Шмідта, 4,
м. Бердянськ, Запорізька обл.,
71100

Original manuscript received: August 01, 2019

Revised manuscript accepted: September 15, 2019

ABSTRACT

The need to improve the system of medical rehabilitation assistance in Ukraine, bringing it in line with international standards, and the shortage of qualified specialists in the sphere of physical rehabilitation medicine, have pushed for the introduction of new professions in Ukraine: "physician of physical and rehabilitative medicine", "physical therapist", "ergotherapist" "physical therapist's assistant", "ergotherapist's assistant", which will allow to form a multidisciplinary rehabilitation model that is implemented all around the world. These will be healthcare professionals with higher education who will be involved not only in the restoration of lost or limited functions of movement and coordination, but also in re-educating a person to live in new conditions for him/her, helping achieve maximum autonomy and independence in his/her everyday life.

The specialty "physical therapy" refers to the field of healthcare, but for two decades its formation in Ukraine was without the participation of the Ministry of Health, it developed as a separate educational and scientific specialty in the field of education and science "Physical education and sport", which caused a lagging of specialists' professional level from the modern requirements of rehabilitation medicine. In this regard, the scientific and pedagogical community faced fundamentally new challenges regarding the professional specialists' training of a new, near-European level generation.

The article reveals the peculiarities of the professional activity of physical therapists in the field of health care, their professional functions are distinguished and the aspects of clinical and extraclinical directions of work are specified. The content of general and special professional competencies and results of future physical therapists' training in accordance with the requirements of the State standard of bachelors' of physical therapy preparation, ergotherapy are considered. An analysis of literary sources, information and legislative documents, analysis and synthesis, methods of analogies, abstractions and generalizations are applied.

Key words: *medical rehabilitation system, profession, physical therapist, ergotherapist, professional functions, general and professional competencies.*

Вступ. За останні десятиліття підхід до організації реабілітаційної допомоги у світі докорінно змінився. Світова медична спільнота вже давно зрозуміла, що біомедична модель хвороби не працює, просто лікувати хвороби недостатньо, необхідно повернути хвору або травмовану людину до нормального соціального життя (як фізично, так і психологічно) та максимально підготувати її до нових умов. Саме це лежить в основі біопсихосоціальної моделі хвороби, яка зараз у більшості країн світу прийнята за основу, на якій будується комплексна система реабілітації хворих і людей з інвалідністю.

У нашій державі лише воєнні дії на Сході України посприяли тому, щоб вітчизняна система медичної реабілітації почала реформуватися відповідно до світових стандартів. Оскільки пострадянська реабілітаційна допомога, яка залишилася нам у спадок, виявилася не готовою до наслідків війни, що змусило державу витратити значні кошти на реабілітацію постраждалих за кордоном. Це стало поштовхом до запровадження в Україні нових професій “лікар фізичної та реабілітаційної медицини”, “фізичний терапевт”, “ерготерапевт”, “асистент фізичного терапевта”, “асистент ерготерапевта” (Наказ МОЗ України від 13.12.2018 р. № 2331), які не безефективно лікуватимуть грязями чи парафіном, ваннами чи струмом, а командно відновлюватимуть функціональні можливості людини, що дозволить сформулювати мультидисциплінарну модель реабілітації, яка запроваджену в усьому світі.

Одним з пріоритетних напрямків Плану дій з упровадження мультидисциплінарного підходу в системі реабілітації є підготовка кваліфікованих кадрів, робота яких буде спрямована передусім не на саме захворювання чи травму пацієнта, а на роботу з усунення обмеження діяльності внаслідок цього захворювання чи травми.

За словами В.Голика, члена Координаційної ради з реабілітації при Комітеті Верховної Ради з питань охорони здоров'я, в одній бригаді, яка опікується пацієнтом, мають бути лікар реабілітаційної медицини та функціональні спеціалісти, як-то: фізичний терапевт, ерготерапевт, логотерапевт, а також спеціаліст з протезування, соціальний працівник, медсестра з реабілітації, психолог та спеціаліст з харчування. Але в Україні немає відповідних професіоналів із реабілітації, які є у всьому світі, через це складно організувати адекватне надання реабілітаційних послуг пацієнтам. Насамперед, йдеться про фізичних терапевтів та ерготерапевтів нового

покоління. Якщо у 35-мільйонній Канаді є 25 тисяч фізичних терапевтів і 9 тисяч ерготерапевтів, то в Україні – 160 фізичних терапевтів та двоє сертифікованих за кордоном ерготерапевтів (Голик, 2018).

Метою дослідження є визначення особливостей підготовки майбутніх фізичних терапевтів до професійної діяльності в умовах реформування системи медичної реабілітації в Україні.

Відповідно до мети було визначено такі **завдання дослідження**: проаналізувати стан досліджуваної проблеми; вивчити особливості професійної діяльності фізичних терапевтів у галузі охорони здоров'я; встановити основні результати навчання та зміст загальних і спеціальних фахових компетентностей майбутніх фізичних терапевтів згідно з вимогами Державного стандарту підготовки бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії.

Методи та методики дослідження. Для вирішення означених завдань і досягнення мети дослідження був використаний такий комплекс методів: загально-наукові методи теоретичного рівня: аналіз, синтез, порівняння, обґрунтування, класифікація, систематизація, інтерпретація; загально-педагогічні методи: теоретичний аналіз науково-методичної літератури; вивчення і аналіз інформаційних і законодавчих документів: законів, державних освітніх стандартів, статистичних матеріалів; вивчення й узагальнення досвіду роботи з фізичної терапії.

Результати та дискусії. Прагнення українців увійти в міжнародний освітній простір, посприяло необхідності реформування та суттєвої модифікації вітчизняної системи вищої освіти. Одним із ключових і пріоритетних напрямків цієї модернізації стала Постанова Кабінету Міністрів України № 266 від 29.04.2015 року "Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти". Згідно з цим нормативним документом перед закладами вищої освіти України постали принципово нові завдання щодо професійної підготовки фахівців нової, наближеної до європейського рівня генерації.

Таке масштабне реформування освіти стало також новою віхою в розвитку спеціальності "Фізична реабілітація" в Україні, коли Кабінет Міністрів ухвалив рішення про її перенесення з галузі знань "Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини" в галузь знань "Охорона здоров'я". А ще за рік, від 01 лютого 2017 року, постановою № 53 спеціальність отримала нову та сучасну назву "Фізична терапія, ерготерапія", а сама професія була внесена до Класифікатора професій ДК 003:2010 за кодом 2229.2 Фізичний терапевт.

Висока значимість підготовки фахівців з фізичної терапії у всьому світі підтверджується внесенням їх у стандарти надання допомоги з медичної та соціальної реабілітації більше ніж у 110 країнах світу. Організація, яка опікується проблемами фізичної терапії в Україні – Українська асоціація фізичної терапії, щоз 2011 року вступила до Міжнародної Конфедерації Фізичної Терапії (World Confederation for Physical Therapy, WCPT), заснована з 1951 року і наразі включає більше 100 країн-членів. WCPT розробила документи з підготовки фізичних терапевтів і опублікувала докладний опис стандартів допомоги з фізичної терапії в Європі – European Physiotherapy

Benchmark Statement (EPBS), що є взірцем для проектування і розробки нових освітніх програм з фізичної терапії.

Фізична терапія – це вид послуг, що надається фізичним терапевтом або під його контролем і наглядом, і включає оцінку, діагноз, планування, втручання і оцінку змін, що відбулися в ході втручання з метою відновлення функцій і структур організму задля можливості повноцінної активності та участі в житті.

Фізичний терапевт є провідним спеціалістом з відновлення, корекції та підтримки рухових функцій. Він володіє системними знаннями у сфері рухової діяльності людини. Підготовка фізичних терапевтів в Україні здійснюється в закладах вищої освіти III-IV рівнів акредитації за спеціальністю 227.01 “Фізична терапія” і освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”. Відповідно до отриманої в закладі вищої освіти професійної кваліфікації, основні професійні функції фізичного терапевта передбачають: проведення обстеження пацієнтів/клієнтів з метою визначення їх реабілітаційного діагнозу, виявлення рухових дисфункцій та визначення рухового потенціалу; розробку і виконання індивідуального плану фізичної терапії в співпраці з іншими спеціалістами мультидисциплінарної команди (лікарями, психологами, логотерапевтами, вчителями, тренерами) та пацієнтом/клієнтом; консультування пацієнтів/клієнтів у рамках своїх професійних компетенцій і визначати коли пацієнти/клієнти повинні бути скеровані до інших фахівців; визначати результати реабілітаційного втручання та складати рекомендації для самостійних занять пацієнтів/клієнтів (Сфера діяльності фізичного терпєвта, 2019).

Виконання цих професійних функцій фізичного терапевта передбачає такі види його діяльності: клінічна та позаклінічна. Вивчення зарубіжного досвіду показало, що Американська Асоціація фізичної терапії виділяє п'ять складових клінічної діяльності фізичного терапевта: 1) обстеження або огляд (examination) – збір суб'єктивної та об'єктивної інформації про стан пацієнта/клієнта; 2) оцінювання (evaluation) – визначення рухових і функціональних порушень стану пацієнта/клієнта; 3) діагностика (diagnosis) – визначення реабілітаційного діагнозу пацієнта/клієнта; 4) прогнозування (prognosis) – визначення реабілітаційного потенціалу пацієнта/клієнта; 5) втручання (intervention) – планування, виконання і контроль ефективності індивідуальної програми фізичної терапії.

Реалізація клінічної діяльності фізичного терапевта здійснюється в межах стаціонару, амбулаторіях, поліклініках, пансіонатах для престарілих, будинках соціального захисту, будинках для інвалідів, школах-інтернатах, спортивних і рекреаційних центрах, санаторно-курортних закладах, на дому і приватній практиці. Вона охоплює надання послуг під час гострих та хронічних станів пацієнта/клієнта, для зменшення проявів та кількості ускладнень від хвороби чи ушкодження; для зменшення періоду перебування в медичних установах; відновлення фізичних якостей та умінь і підтримки досягнутих результатів; для забезпечення повноцінного перебування в домашніх умовах.

Позаклінічна діяльність фізичного терапевта охоплює його участь у наукових дослідженнях у клініках, лабораторіях, університетах, на виробництві, а також у викладацькій, консультативній та адміністративній діяльності. Фізичний терапевт активно бере участь у різноманітних освітніх та навчальних програмах в університетах і коледжах, що мають оздоровчі та споріднені з ними програми, а також на усіх освітніх рівнях як для здобувачів вищої освіти зі спеціальності фізична терапія, так і для інших спеціалістів; в клініках, де проводиться практичне навчання студентів, випускників, інтернів, аспірантів і інших фахівців закладів охорони здоров'я; в громадських центрах, де фізичні терапевти надають інформацію для населення, щодо профілактики і запобігання погіршенню рухових функцій.

Спеціальність “фізична терапія” відноситься до галузі охорони здоров'я, але впродовж двох десятиліть її формування в Україні відбувалося без участі МОЗ, розвивалася вона, як окрема освітня та наукова спеціальність у галузі освіти і науки “Фізичне виховання та спорт”, що спричинило відставання професійного рівня фахівців від сучасних вимог реабілітаційної медицини. У зв'язку з цим перед науковою і педагогічною спільнотою постало завдання розробити шляхи подолання проблем, які необхідно вирішити в процесі становлення професії фізичного терапевта в Україні, а саме: нерозуміння професійної ролі фізичного терапевта в сучасній моделі надання реабілітаційних послуг, неврегульованість працевлаштування фахівців, низький рівень володіння сучасними реабілітаційними технологіями, різне наповнення у вищих навчальних програм.

Враховуючи вище сказане та з метою необхідності вдосконалення реабілітаційної допомоги в державі, приведення її у відповідність до міжнародної моделі професійних функцій фізичного терапевта стало поштовхом до прийняття Стандарту вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 227 “Фізична терапія, ерготерапія”, затвердженого і введеного в дію наказом МОН України від 19.12.2018 р. № 1419.

У цьому стандарті вищої освіти визначено загальні, спеціальні фахові компетентності та результати навчання, якими повинні оволодіти, після проходження освітньої програми в закладі вищої освіти, здобувачі. Також визначено вимоги щодо клінічної підготовки, викладацького складу та матеріально-технічного забезпечення реалізації освітньої програми за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія на основі вимог World Confederation for Physical Therapy та World Federation of Occupational Therapists та регламентовано порядок атестації здобувачів вищої освіти за цією спеціальністю, зокрема складання кваліфікаційного тестового державного іспиту «Крок» та практично-орієнтованого іспиту.

До загальних компетентностей фізичного терапевта віднесено: знання та розуміння предметної області та професійної діяльності; здатність взаємодіяти в колективі; здатність працювати в команді; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово; здатність

використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

До спеціальних (фахових, предметних) компетентностей віднесено: здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу в заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я; здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції; здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії; здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії; здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини; здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати; здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії; здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії; здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної

терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта; здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати; здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов; здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів; здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя; здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

На підставі узагальнення **програмних результатів навчання** можна визначити такі групи професійних компетентностей у структурі професійної підготовки майбутніх фізичних терапевтів:

1) *Загальнокультурні*: готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади; спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування;

2) *Дослідницько-аналітичні*: здатність знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; здатність застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії; здатність застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності; здатність засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й предствляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег;

3) *Технологічні*: здатність надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; здатність реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії; здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності; здатність здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності; здатність оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій;

4) *Інструментальні*: здатність складати професійні документи, у тому числі іноземною мовою; здатність використовувати сучасну комп'ютерну техніку в професійній діяльності; здатність застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію; здатність визначати наявні в пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП); здатність безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування; вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді;

5) *Організаційні*: здатність діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики; здатність обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність; здатність

проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп; здатність до застосування у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту і маркетингу у сфері фізичної терапії, ерготерапії, здійснення аналізу управлінсько-організаційних засад функціонування реабілітаційних центрів.

Вимоги до клінічної підготовки фізичних терапевтів. Для набуття фахових компетентностей необхідно не менше 24 кредитів клінічних практик (клінічного навчання) з фізичної терапії, ерготерапії тривалістю не менше 6 кредитів кожна. Проходження кожної клінічної практики в повному обсязі є обов'язковим. Рекомендовані клінічні практики проводяться у спеціалізованих підрозділах із залученням профільних фахівців за напрямками фізична терапія, ерготерапія при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату, серцево-судинної, дихальної та нервової систем. Заклади повинні надавати реабілітаційну допомогу в гострому, підгострому та довготривалому періодах. Обов'язковою є наявність у штаті означених закладів фізичних терапевтів та фахівців з ерготерапії, які виконують функції клінічного керівника/методиста, та трудових угод з ними. Кількість клінічних баз та кадровий склад закладів охорони здоров'я, соціального захисту має забезпечити проходження практики студентами із розрахунку 5-6 осіб на одного клінічного керівника/методиста.

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 227 “Фізична терапія, ерготерапія” здійснюється у формі ліцензійного інтегрованого тестового державного іспиту “Крок” та практично-орієнтованого іспиту. Тестовий державний іспит “Крок” оцінює відповідність професійної компетентності студента вимогам, визначеним державним стандартом, здійснюється Центром тестування при МОЗ України відповідно до Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів.

Практично-орієнтований іспит оцінює відповідність компетентності випускника вимогам, визначеним цією освітньою програмою, і проводиться екзаменаційною комісією закладу вищої освіти з видачею диплома встановленого зразка про присудження йому освітнього ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації “Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії”.

Висновки. В Україні професійна підготовка фізичних терапевтів знаходиться на етапі реформування та здійснюється в закладах вищої освіти педагогічного, фізкультурного та медичного профілю. Зокрема, постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 затвердила підготовку здобувачів вищої освіти спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія в межах галузі 22 Охорона здоров'я, а наказом МОЗ України від 07.11.2016 р. № 1171 було затверджено зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, випуск 78 Охорона здоров'я, де додалися нові посади “лікаря фізичної та реабілітаційної медицини”, “фізичного терапевта”, “ерготерапевта”, “асистента фізичного терапевта” та “асистента ерготерапевта”. Ці документи стали поштовхом для перегляду та змін освітніх програм підготовки майбутніх фізичних терапевтів та затвердження Стандарту вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”,

спеціальності 227 “Фізична терапія, ерготерапія”, затвердженого і введеного в дію наказом МОН України від 19.12.2018 р. № 1419, у якому визначено загальні та спеціальні фахові компетентності та результати навчання, якими повинні оволодіти здобувачі після проходження освітньої програми в закладі вищої освіти.

Перспективи подальшої роботи вбачаємо в розробці методичного забезпечення для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фізичних терапевтів відповідно до їх освітньої програми.

Література

1. Голик В. Реабілітація: повне перезавантаження чи зміна декорацій? [Текст] : [інтерв'ю про систему реабілітації в Україні] / В. Голик // Ваше здоров'я. – 2018. – № 01/02 (12 січ.). – С. 6-8.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015р. №266 Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Зокрема, галузь знань 22 “Охорона здоров'я”, код 227, найменування спеціальності “Фізична терпія, ерготерапія” [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>

3. Наказ МОЗ України від 13.12.2018р. №2331 Про внесення змін до довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 “Охорона здоров'я”. Зокрема кваліфікаційна характеристика на фізичного терапевта (10-13 стор.) та асистента фізичного терапевта (15-17 стор.) [Електронний ресурс]. – URL: http://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/docs/9223-dn_20181213_2331.pdf

4. Наказ МОН України від 19.12.2018р. №1419 Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 “Фізична терапія, ерготерапія” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронний ресурс]. – URL: <http://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/docs/227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf>

5. Сфера діяльності фізичного терпевта: інформаційний посібник [Електронний ресурс]. – URL: http://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/Sfera_diyalnosti_final_web.pdf

6. Українська асоціація фізичної терапії. – URL: <http://physrehab.org.ua/uk/home/> World Confederation for Physical Therapy 2011 : Guidelines for Physical Therapist professional entry level education [Electronic resource] / Revised. WCPT,

7. General Meeting. – Amsterdam, 2011. – URL: <http://www.wcpt.org/guidelines/entry-level-education>

8. World Confederation for Physical Therapy 2012. Data collection project of member organizations WCPT [Electronic resource]. – URL: <http://www.wcpt.org>.

References

1. Golyk V. (2018). Reabilitaciya: povne Perezavantzheniya chy zmina dekoracij? [Tekst] : [interv'yu pro sy'stemu reabilitaciyi v Ukraini]. Vashe zdorov'ya. N 01/02 (12 sich.). 6-8 [in Ukrainian].

2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 29.04.2015r. N 266 Pro zatverdzhennya pereliku galuzej znan` i special`nostej, za yakymy` zdjysnyuyet`sya pidgotovka zdobuvachiv vy`shhoyi osvity`. Zokrema, galuz` znan` 22 “Oxorona zdorov'ya”, kod 227, najmenuvannya special`nosti “Fizy`chna terpiya, ergoterapiya”. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].

3. Nakaz MOZ Ukrainy` vid 13.12.2018r. N 2331 Pro vnesennya zmin do dovidny`ka kvalifikacijny`x karaktery`sty`k profesij pracivny`kiv. Vy`pusk 78 “Oxorona

zdorov'ya". Zokrema kvalifikacijna xaraktery`sty`ka na fizy`chnogo terapevta (10-13 stor.) ta asy`stenta fizy`chnogo terapevta (15-17 stor.). – URL: http://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/docs/9223dn_20181213_2331.pdf [in Ukrainian].

4.Nakaz MON Ukrainy`n` vid 19.12.2018r. N1419 Pro zatverdzhennya standartu vy`shhoyi osvity` za special`nistyu 227 "Fizy`chna terapiya, ergoterapiya" dlya pershogo (bakalavr's kogo) rivnya vy`shhoyi osvity`. – URL: <http://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/docs/227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf> [in Ukrainian].

5.Sfera diyal`nosti fizy`chnogo terapevta: informacijny`j posibny`k. – URL: http://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/Sfera_diyalnosti_final_web.pdf [in Ukrainian].

6.Ukrayins`ka asociaciya fizy`chnoyi terapiyi. – URL: <http://physrehab.org.ua/uk/home/> [in Ukrainian].

7.World Confederation for Physical Therapy 2011 : Guidelines for Physical Therapist professional entry level education / Revised. WCPT, General Meeting. – Amsterdam, 2011. – URL: <http://www.wcpt.org/guidelines/entry-level-education> [in English].

8.World Confederation for Physical Therapy 2012. Data collection project of member organizations WCPT. – URL: <http://www.wcpt.org>. [in English].

АНОТАЦІЯ

Необхідність удосконалення системи медичної реабілітаційної допомоги в Україні, приведення її у відповідність до міжнародних стандартів, дефіцит кваліфікованих фахівців у сфері фізичної реабілітаційної медицини стали поштовхом до запровадження нових професій: "лікар фізичної та реабілітаційної медицини", "фізичний терапевт", "ерготерапевт", "асистент фізичного терапевта", "асистент ерготерапевта", що дозволить сформувати мультидисциплінарну модель реабілітації, яка запроваджена в усьому світі. Це будуть професіонали в галузі охорони здоров'я з вищою освітою, які займатимуться не лише відновленням втрачених чи обмежених функцій руху та координації, але і заново навчать людину жити в нових для неї умовах, допомагаючи їй досягти максимальної самостійності та незалежності в побуті.

Спеціальність "фізична терапія" відноситься до галузі охорони здоров'я, але впродовж двох десятиліть її формування в Україні відбувалося без участі Міністерства охорони здоров'я, розвивалася вона як окрема освітня та наукова спеціальність у галузі освіти і науки "Фізичне виховання та спорт", що спричинило відставання професійного рівня фахівців від сучасних вимог реабілітаційної медицини. У зв'язку з цим перед науковою і педагогічною спільнотою постали принципово нові завдання щодо професійної підготовки фахівців нової, наближеної до європейського рівня генерації.

У статті розкрито особливості професійної діяльності фізичних терапевтів у галузі охорони здоров'я, виокремлено їх професійні функції та конкретизовано аспекти клінічного та позаклінічного напрямків роботи. Розглянуто зміст загальних та спеціальних фахових компетентностей і результатів навчання майбутніх фізичних терапевтів згідно з вимогами Державного стандарту підготовки бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії. Застосовано аналіз літературних джерел, інформаційних і законодавчих документів, аналіз та синтез, методи аналогій, абстрагування та узагальнення.

Ключові слова: *система медичної реабілітації, професія, фізичний терапевт, ерготерапевт, професійні функції, загальні та фахові компетентності.*